

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok, gazda-
sági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre 8 K. Tani-
óknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány ára
10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10 489. sz

Márczius 15.

Törvénybe nem iktatták. Rendelet nem intézkedik róla. A nemzet közös érzése avatta legszebb ünnepünké ezt a dátumot, melyet az új korszak eszméinek ragyogó sugarai aranyoznak be.

A mily fényes volt születése, oly elhagyatott volt kezdetben a sorsa. Tizenkét éven keresztül senki sem ünnepelte. Később, hét éven át csak a fiatalság dalolgatott róla az utczán és a sajtó élesztgette ennek a napnak kultuszát s a nemzet hitét a szebb jövő iránt.

Az igazság sohasem évül el. Az idők folyása sem alkalmazkodik egyesek opportunizmusához. Hiába okoskodtak a „nap-tár-javitással”. Márcziusból nem lehet áprilist csinálni. Igen, mert a történeti igazság írta be ezt a napot a nemzet lelkébe s ma már a magyar társadalom — osztálykülönbség nélkül — ünnepel és imádkozik márczius 15-én.

Az a lelkesedés, melylyel a nemzet ezt az ünnepet megüli, törhetlen ragaszkodást jelent azokhoz az eszmékhez, melyek 1848. márczius 15-én diadalmasan szárnyra keltek. Ne féljen azoktól senki! Mi azt valljuk, azt hirdetjük, hogy ennek a napnak fényében a nemzeti érzés a monarchikus elvekkel nemcsak megfér, hanem ki is egészíti egymást. Hisszük, hogy egykor a nemzet és dinasztia érzelmének közös szentségében fog ragyogni ez a nap...

Lesz még egyszer ünnep a világon! A megváltásnak diadalmas ünnepe. Ezt a reményünket te ápolod, márczius 15. Valahányszor megjössz, hálaadó szivünkben, imádságos ajkunkon megzendül a zsoltosma:

Lelkünk felett varázsod ég,
Szabadság dicső hajnala.

Te hoztál fényt, mikor borús
Egünknek nem volt nappala.

Legyen tied ma dal, virág,
Pihenni megtért hős világ!

Szabadság, egyenlőség és testvériség! — a jelszava ennek a napnak. Jóvá tette ezerév borzasztó igazságtalanságait. Szabadságnál kezdődik az ember. Az egyenlőség alapján polgárnak csak annyit nyom a parasztgazda, mint a legezifrább nevű gróf. A testvériséget az a szeretet hirdeti, mely az élet lelkéből s közös anyánk ajkáról fakad.

Szabadság, egyenlőség és testvériség! A népek szentháromsága. Nagy lelkek apostolkodása, mártirok kiontott vére iktatta be ezt a dogmát a kultur nemzetek szívébe. Szabadság nélkül nincs jog, egyenlőség nélkül nincs igazság, testvériség nélkül nincs áldás.

Ez a gondolat, ez az érzés kell szárnyra márczius 15-én, hogy egy okszerű, hatalmas, ellenállhatlan akció fenségében hirdesse az új kor evangeliumát, melylyel a szabadsajtó — mint minden más szabadság fő organuma — megtermékenyítette milliók lelkét.

Az 1848-as alkotások jó része — hála Istennek — átment az életbe. Nevelő és erősítő hatása alatt áll és állni fog a megifjudott nemzet, mely a trónnak és az alkotmánynak legerősebb támasza.

A magyar alkotmány ezer esztendőnek, ezer meg ezer véres küzdelmeknek gyümölcse. Amíg az alkotmány megvan, kihalt remények sirjai közé nem vetődik a nemzet. Ezt a hitet, ezt az ideált nem szabad kiveszni engedni a szivünkől; különösen most, mikor az anyagiság köznapiságában sivárrá lett életbölcészet a léleknek annyi szép ideális vonását törülgeti... Az ideálok kultuszáról lemondani nem szabad. Eszményiség nélkül ubi bene, ibi est patria; eszményiség nélkül a kufár lelkek vannak, kik mindenben önző célokat keresnek...

Márczius 15. nekünk szent azért is, mert a székelyekért rajongó Petőfi napja ez

Alkut nem ismerő hangján,
Tizenkét pont, mit kért a nép,
Szemében büszke láng lobog;

A Tyrtus előre lép,
Arcán az égi fény. Miként
Szabadság szent apostola
Beszél a menydörgés szaván:

Nem alkuszunk. Most vagy soha!
Szabad, független nép leszünk,
Vagy egytől-egyig elveszünk!

És — — ő elveszett... Porai itt pihennek közelünkben, a Nagy-Küküllő völgyében... De tán nem is pihennek. Talán a szél széthordta a Székelyföldön, hogy mindenikünknek jusson egy-egy szemecske, mely a hazáért élni-halni tanítson.

Oh Petőfi, hogyha sirodból kikelnél,
Sugármezben lelked köztünk elhaladna:

Régi dicsőségünk pusztulása miatt
Hulló könyeid közt — szived meghasadna!

Igen, mert pusztulunk, veszünk... Valami úgy fáj bennem... De azért felemler a hit. Áldom Istenemet, hogy súlyos gondok, nagy csalódások között se vesztettem el lelkem reményét. Az égre tekintek, honnan tavaszi meleg sugár ragyog a szivemre...

Hiszek egy szebb jövőben!

Fülei Sz. Lajos.

Felsőbb hatóságok elvi jelentőségű határozatai. 1. A mesterséges bor elkészítése által elkövetett kihágás tényálladékának megállapításánál közömbös, hogy a bor vízzel, vagy pedig mástól vett már vizezett mesterséges borral kevertetett. 2. A méhesből ellopott méz és a méhek megfojtása miatt indított ügy elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 3. A megbetegedett cselédnek a gazda által nyújtott házi ápolás időtartama beszámítandó abba a kórházi ápolási 30 napba, amelyre vonatkozólag a gazda kötelezettségét a törvény megállapítja. 4. Az erdőőr mezőgazdasági cseléd s e czimen az általa lakott ház adómentes. 5. A csendőrség idegen területen engedély nélküli vadászás által elkövetett kihágás miatt panaszemelésre nem jogosult.

Udvarhelyvármegye szarvasmarhatenyésztése.

— Közli: lengyelfalvi báró Orbán Ottó. —

(1. folyt.)

A sóvidéki községek közül Korond lakosainak azon része, a kiknek a hegyben, Fenyő-kutnál olyan szállásuk volt, mint az oroszhegyi és zetelaki lakosoknak, azok is emezekhez hasonló módon folytatták a szarvasmarhatenyésztést.

A többi sóvidéki községek, Alsó- és Felsőfalva, Parajd, Atyha szintén a jelzett módszerrel tenyésztettek azon különbséggel, hogy havasi épületes tanyájuk nem volt, hanem csak nyári szállásokat csináltak viharmentes helyekre és éjszakákon át ott haláltak a nyájukat. Telelni pedig hazahajtották a községbe saját portájukra.

A két Homoród mentén fekvő községek, melyek szintén dus, erdős legelőket birtak és a melyeknek határaikon többnyire bővizű sós-források vannak, a sóvidéki községeknél jelzett módszerrel gyönyörűen virágzó, tiszta erdélyi fajta szarvasmarhatenyésztést üztek.

A vármegye területén fekvő azon községek, a melyek nem birtak erdős legelőkkel, hanem határaikon közlegelők voltak és a nyomásos rendszerrel folytatott gazdálkodás mellett fentartott ugar-határokon legeltették tehén-állományait, azok is szintén a szabadtenyésztési rendszert tartották fenn, a mennyiben az apa-állatokat a tehéncordákban szabadon járatják s ezeknek privilegiuma volt, mert szabadon legeltek tetszés szerint ott, a hol akartak. A vetés-határokon úgy, mint az ugar-határokon és legelőkn. Azon községek, a melyeknek nem volt rendes, egész évre szükséges állandó marhalegelőjük, a fiatal szaporulatot rendszeresen kiadták nyári legelőre a két homoródmenti, sóvidéki és havasli községek dus legelőjére legelni, mert azon községeknek rendszeren legelőfölöslegük volt és ezen területekre nagyon jutányos legeltetési díjak mellett fogadtak fel legelőmarhákat.

A nagyobb közlegelőkkel bíró községeknek rendszeren külön üszöcsordájuk volt. Az üszöket, az ökörtulok és nagy ökröktől külön elkülönített nyájokban járatják a legelőkn azért, hogy az üzetés idején, amely rendszeren előfordult az üszöknél, az ökrök és ökörtulok ne rontsák magukat és az üszöket is. Az ilyen üszöcsordákban könnyebb fajtájú fiatal szabad bikákat járatják azért, hogy az üszök a fojtás ingere következtében a növésben ne csökjenek meg. A hatvanas évek elején Udvarhelyvármegyében a székelység kezén olyan virágzó szarvasmarhatenyésztés volt, hogy egyes jobb módu székely gazdáknak, például Oroszhegyen Boldizsár Ferencnek 60—70 darab kisborjas tehene is volt.

A jelzett tenyésztési rendszer mellett fejlett és nőtt fel az a páratlan izmos, erőteljes, fúrge, kitaró és az idő minden viszontagságaival dacolni képes világhírű tiszta erdélyi fajta igazi ökör és erdélyi fajta szarvasmarha. Hogy a jelzett tenyésztési irány elég jó volt és célhoz vezető, világosan beigazolta az abban az időben elért fényes tenyésztési eredmény.

Későbbi időben az oláhországi urbériség felszabadításával a bojárak anyagi helyzete lazult és az eddig folytatott pazar fényűzést a kocsilótartásban felkezdették hagyni. Ezért a luksuszlovak kelendőse is csökkent s Udvarhelyvármegyében a birtokososztály a lótenyésztés mellett a szarvasmarhatenyésztést is felkarolta.

(Folyt. köv.)

Tan- és nevelésügy.

Beszélgessünk iskolai szellemben.

Hozzászólás a „Nevelési hiányok“ című értekezéshez. Fiátfalva, febr. 26.*

Ha megfigyeljük úgy a felnőttek, mint a gyermekek beszélgetését s a beszélgetés tárgyát és modorát, szomorú tapasztalatra jutunk. Igen gyakran olyan beszédeket hallunk, amelyeken csaknem minden jobb izlésű ember megbotránkozik. — Azt vettem észre, hogy illetlen, durva, gunyos és kapzsi lett az emberek egymással való beszélgetése úgy az intelligensebb elemnél, mint a köznépnél. Az ifjuságról meg épen nem is szólok, mert azoknál már tühretellen ez az állapot.

Pedig ma, az előrehaladás korában sokkal szebb és illemesebb kellene legyen az emberek beszéde annyival is inkább, mert ma már ami édes anyanyelvünk és irodalmunk is fejlettebb és virágzóbb, mint régen. De úgy látszik, kezdjük nem becsülni.

A régi időben keveset beszéltek és irtak, de az aztán illedelmes, komoly és vallásos volt, mert a bot, vagy a censura megtette a hatást. Ma pedig igen sokat mondanak és irtak illetlen és léhá, egymást sértőt és gunyolót, mert hát ma szabad szólás, szabadsajtó, szabadság, testvériség és egyenlőség van. Pedig: Qod licet bovi, non licet jovi, — mondja a latin közmondás. Magyarul: „ami szabad az ökörnek, az nem szabad a borjunak“. Amit szabad a nagyok előtt beszélni, nem szabad azt a gyermekek előtt.

Ma mindenki vezérszerepet akar vinni úgy írásban, mint szóval. S mit veszünk észre? ... Azt, hogy »V a k v e z e t i v i l á g t a l a n t s m i n d k e t t ő a v e r e m b e e s i k.«. Más szemében a szálkát meglátjuk s a magunkéban a gerendát feledjük. Mindenkit szidalmazunk, hogy: »Te vagy a hibás!!«. Szóval Ádám veti Évára, Eva pedig Ádámra. De a köteleességtudás, a jócselekedet és a jó példaadás, oh! ezek mind csak mellékes dolgok.

Állatias, irigy és bosszúálló lett az emberek beszéde és eszékedete egymás iránt, mert nem tudják azt, hogy a rosszért rosszal fizetnek, bünt tesznek és rontnak, míg, ha jóval fizetnének, erényt gyakorolnának és javítanának.

És ime! ezek után méltán mondhatom ezt, hogy beszéljünk iskolai szellemben.

Iskolai szellemben való a beszélgetés akkor, ha a tanító az illem és kellő komolyság határait nem lépi át, midőn a gyermekeket tanítja, vagy velők beszélget. Léha, gunyos és káromló beszéddel nem él a gyermekek előtt. E helyett csendes, megfontolt, világos, tiszta és igaz szó-lásával igyekszik a gyermekeknek, hol az értelmére, hol pedig a jó kedélyére hatni.

Iskolai szellemben való a beszélgetés akkor, ha a tanító a gyermekektől is megköveteli az illemes beszédet és a trágár- és üreset léptenyomon üldözi, de nem vesszővel és haraggal, meg szidalmazással, mert ezek által inkább csak ront, mert bennök a rosszat megbüntetni akarván, magát csak megutáltatja velük s hátmögött még annál inkább gyakorolják; hanem szelid, nyájas és illemes beszéddel s erkölcsi szép példákkal igyekezzék őket az illetlen beszédéről elszoktatni. Megfogja látni, hogy erényt gyakorolt és javított.

Ime! ilyennek kell lenni az iskolai szellemben való beszélgetésnek a gyermekekkel az iskolában, mert így rendeli a törvény és a józan ész is s bizonyára a lelkiismeretes jó tanító nem is tesz másképp.

S ha ez így van az iskolában, szeretném, ha így lenne az egyes családokban és a társadalomban is.

Csakhogy — fájdalom, igen sok szüle nagyon keveset ad arra, hogy vajjon hallják-e őt a gyermekek, vagy nem. Sőt mi több, saját fülemmel hallottam azt, mikor a szülők tanították gyermekeiket az illetlen beszédre és a trágár énekekre. S ma már annyira elharapódzott az illetlen beszéd, hogy az iskola nem képes ellensúlyozni.

Nagyon előmozdítja az illetlen beszédet az ugynevezett ponyvairodalom és a füzepoéták verselése, melyből mohón tanulja be a köznép az illetlenebbnél-illetlenebb beszédeket. Bizony szükség volna ezeket is bizonyos korlá-

tok közé szorítani, mert ma már a ponyvairodalom termékei még a miveltebb elemek összefüvetelén (kötőkék, fillérestélyek és műsorobálok stb) sem ritkák.

Terjesztői, melegágyai az illetlen beszédnek a vendéglők és korcsmák. Sőt mi több, még a hivatalokban is igen gyakran olyan beszédet hall az ember, hogy kénytelen ekként kiáltani fel: »Istenem légy irgalmas neki!« vagy »Nem jól megszidá az Istenemet!« stb. . .

Az előzményben felsorolám, hogy az illetlen beszéd miféle okok következtében terjed. De lássuk már azt is, hogy miként akadályozhatjuk meg a terjedését?

Ugy, hogy beszéljünk iskolai szellemben. E végre a szülőknél hassunk oda, hogy ott-hon a családokban s általában mindenütt kerüljék az illetlen és léha beszélgetést. S különösen a gyermekek előtt válogassák meg a beszélgetésük tárgyát.

Megtörténik, hogy olykor-olykor szidalmazókra is fakadnak a szülők úgy egymás, mint a gyermekek iránt és ilyenkor nagyon vigyáznak, mert egy elejtett szóval többet árthatnak, mint használhatnak és örökre sebet ejthetnek úgy magukon, mint gyermekeiken. Inkább igyekezzenek szelid, nyájas és illemes beszéd által a hibát jóvá tenni, mert a szidalmazással inkább rontnak, míg a szép szóval javítanak.

Mondhatná valaki: hiszen az ember nem beszélhet mindig okos dolgot és végül, mit is?

Azt is megmondom, hogy mit és miből?

Ahol gyermek van a családban, jól teszik a szülők, ha kérdőre vonják az iskolás gyermekeiket, hogy mit tanultak az iskolában és azt ők is igyekeznek maradandóvá tenni. Az olvasókönyvében a gyermeknek sok szép olvasmány van s jól teszik, ha azokat ők is elolvassák s a gyermekekkel is elolvastatják s igyekeznek abból a tanuságot hasznukra fordítani.

Ezen kívül menjenek el a szülők a téli felolvasó-estekre is s nem fogják megbánni, annyi szépet hallanak. S még ezen kívül az előljáróikkal való érintkezés következtében egymás baján is sokat segíthetnek. Csak egy esetet mondok el. Nálunk szombaton este iskolába jó mindenféle népség: öreg és ifju, férfi és asszony, legény és leány. Ugy ám!

S ott elmondtam, hogy egy tanítótársamnak volt a többi közt egy rosz tanuló fia, ki még beszélni sem szeretett, de ő egy ügyes gondolat-tal kifogott rajta. Addig mindig ütötte, verte, szidta és korholta, de nem használt. Végül azt mondta a fiának, hogy ahány olvasmányt ügyesen megtanulsz olvasni és elbeszélni, annyi 10 filléres kapsz. Nem kellett egyéb a fiúnak, neki dült a tanulásnak s annyira megjött a kedve a tanulásra és megeredt a »nyelve sükere« a beszédre, hogy még olyan eset is volt, hogy egy koronát kellett adjon, de nem hánta, mert a fiu az édes anyjához mind meggyújtotta és azután jó dologra fordították. Nos e kis példát hallván az emberek, egy emberben követőre talált s mondhatom, jó lelkiismerettel, hogy ez is a kis fiát megjavította ily módon.

És még egyet mondhatok. Amióta az emberek egyletbe járnak, a beszédjük is kezd hasonló lenni az iskolai szellemben való beszélgetéshez.

Jó volna csaknem minden családhoz egy pár jó könyv. Egyik a gyermekek, másik az ifjak és felnőttek részére. A gyermekek részére ajánlom a Kiss Áron és Pósa Lajos »Apró emberek könyvét« és a felnőttekére a Tompa Mihály költeményeit és a Bibliát.

Végül, ismét csak azt mondom, hogy beszéljünk iskolai szellemben úgy a családban és mindenütt, mint az iskolában. S általában üldözzük az illetlen beszédet, mert csak így javítjuk meg a népünk erkölcsét, ha az illemes beszédre is reá szoktatjuk.

Kozma Miklós,
áll. tanító.

Irodalom.

Szomorú idők. Így lehetne azokat a korszakokat nevezni, melyeket Acsády Ignác, A Magyar Birodalom Története című nagyszabású munkájának 9-ik és 10-ik füzetében tárgyal. Az előbbiben főleg II. Endre uralkodását, az utóbbiban pedig IV. Béla második honalapító munkája és a tatárpusztítás tragédiáját rajzolja. Mindkettőben meglep Acsády szempontjainak eredetiségével, melyek folytán egészen újszerűnek tetszenek előttünk azok az események, melyekről azt hittük, hogy már jól ismerjük más történeti munkák előadásából. Vajha minél szélesebb körökbe be-

* Térészüke miatt késétt.

hatolnának Acsády magvas és amellet népszerű, szépirodalmi olvasmányként ható fejtegetései, melyek fonalán megmutatja, hogy II. Endre idejében nem a király hibái idézték fel a zür zavart, hanem a közszellemnek romlottsága. Acsády könyvéből megtudjuk, hogy azok, kiknek hivatása a nemzet vezetése lett volna, önző érdekeknek áldozták fel az ideális célokat, és hogy ezeknek a vezetésre hivatott köröknek és tisztviselőknél köréből kiáradó romlottság megmetyeltyezte a nemzeti testnek minden egyes szervzetét. Így, hogy még az igazság-szolgáltatás is kizsákmányoló céllá lett eszközövé! E cél érdekében egymásra uszították az országnak egymással békében élő elemeit és a felekezeteiket és megbénították a király és nemzet erejét. Mert II. Endre el volt telve jóakarattal, védte a termelő munkát és szeretettel gondozta országa gazdasági fejlődését. Kudarczainak okát nem benne kell keresnünk. Így mutatja azt ki Acsády, megértetvén azt is, hogy a magyar nép lelkében a jónak olyan tökéje halmozódott fel, hogy még ez a rettenetes métyel sem tudta megsemmisíteni. Mese csak, hogy az ország szegénységbe és nyomorba süllyedt. Magyarország erős volt és gazdag, annyira, hogy még a tatárpusztítás sem birta tönkre tenni. Csak így érthető a gyors fellendülés, csak így érthető, hogy IV. Béla csodálatos buzgalma, kitartása, munkaereje olyan gyorsan megtermé gyümölcsseit! Megrázó képekben festi Acsády a tatárjárás borzalmait, de sokkal tanulságosabbak azok a fejtegetései, melyekben IV. Béla újjászervező, újjáteremtő munkásságát magyarázza. Acsády történetírása az igazi történetírás: gyönyörködtet és tanít, mutat és megértet, vezet és felvilágosít. A szó szoros értelmében felvilágosít, mert a legenda s köd mögül kihámozza az igazságot, mely nem mindig a legkellemesebb, de mindig a legfenségesebb!

Egyházi élet

A IX. Szent Antal felolvasó estély jövő kedden (márczius 17-én lesz a főgymn. tornacsarnokában. Rendezik: Voith Geróné, dr. Válenstik Ferenczné és Szabó Gáborné urnók. Műsora: 1. Enek Szent Antalhoz. 2. Szaval Szabó Katalin. 3. Duette. Éneklék Göllner Béláné és Varró Mariska, kíséri Morascher Hugó zenetanár. 4. Felolvas Lukács Imre dr. főreálisk. tanár. 5. Legenda, Mendelsohntól. Négykézre játsszák Hollaky Arthurné főispánné és dr. Solymossy Lajosné. 6. »Az Ur ítélt« melodráma. Előadja dr. Fodor Boldizsár, zongorán kíséri Morascher Hugó zenetanár, harmoniumon dr. Válenstik Ferenczné. 7. Ének. Máriát dicsérje lelkünk. Kezdeté délután 6 órakor. Jegyek előre válthatók Tamási Péterné elnöknőnél.

Külömfélék.

Rákosi Jenő válasza az Udvarhely-vármegyei közs. és körjegyzőknek.

Annak idején megirtuk volt a »Székely-Udvarhely«-ben, hogy az »Udvarhelyvármegyei községi és körjegyzők egyesülete« folyó évi első közgyűléséből Betegh Pál egyesületi tag indítványára Rákosi Jenőt, a magyar ujságírás atyamesterét, főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából üdvözölte.

Rákosi Jenő, a nagy író és költő, most folyó évi márczius 11-ről kelteve a következő mély értelmű választ intézte Gálffy István fenyédi körjegyző, egyesületi elnökhöz:

Budapest, 1903. márczius 11.

Igen tisztelt Elnök ur!

Pár heti pihenőből hazatérve, veszem itthon azt a kedves okmányt, amelyvel engemet az Udvarhelymegyei jegyzői egyesület megtisztelt. Fogadja ezért Elnök ur hatás köszönetemet és kérem legyen hálám tolmácsa az egész Egyesülettel és minden egyes tagjával szemben is.

Az én szívem és gondolatom, amely minden kincsét a munkának köszöni, legközelebb áll a nemzeti közigazgatás nagy organizmusának — legzaklatottabb, legmunkásabb és legszidalmazottabb részéhez: a néhai falu jegyzője utódához, ma bizony az állam jegyzőjéhez. Ebben a nagy organizmusban olyan a

világ, mint egy nagy fa életében. Itt fönny levez, bimbózik, virágot és gyümölcsöt hajtának a fa felsőbb ágai. A kik itt virágát szakgatják, gyümölcsseit élvezik: gondolnak-e eléggé azokra a rejtett gyökérszálakra, amelyek lennt, homályban, a föld alatt a nedvet, a táplálékot, az erőt gyűjtik, melyből a fa koronája él és büszkélkedik? Meggondolják-e, hogy a felső koronát tépni, szakgatni, a gyümölcsét, virágát szedni és élvezni lehet; a fa nem károsodik, sőt csak annál erősebb munkára serken, annál bokrosabban virágzik és terem. Ellenben, ha a rejtett gyökérszálakat féreg, szárazság, vagy meggondolatlan kéz bántja, öli, csonkítja: ezt megsínli az egész fa, a virágzása, a termése, sőt az élete.

Így nézvé a dolgot, meg kell telnem a közigazgatás ez alsó szerveinek becsülésével és mikor viszont ők adják a becsületeik jeleit, — meg kell telnem büszkességgel.

Még egyszer köszönöm szíves megemlékezéseket.

Elnök urnak kiváló tisztelettel

híve és szolgálja

Rákosi Jenő.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet márczius 14-iki távirati jelentése szerint: Hűvös, délen elvétve csapadék.

— **A mai nemzeti ünnepélyek sorrendje** bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat s épen ez okból a következőkben jelezzük:

1. Az állami kő- és agyagipari szakiskola önképzőköre délelőtt kilenc órakor;
2. a kir. főreáliskola ifjusága d. e. tiz órakor;
3. a róm. kath. főgimnázium önképzőköre d. e. fél tizenegy órakor;
4. az ev. ref. kollegium ifjusági Petőfi-önképzőköre háromnegyed tizenegy órakor;
5. a Székely Dalegylet polgári ünnepélye délután három órakor a Budapest-szálló disztermében;

6. a kereskedő ifjusági kör saját helyiségében d. u. 5 órakor kezdődőleg fogja megünnepelni a nagy nap emlékét. Ez utóbbi műsora a következő: 1. Szózat. Éneklék a dalkar. 2. Nemzeti dal. Szavalat. 3. Alkalmi felolvasás. 4. Szavalat. 5. Elnöki bezáró beszéd. 6. Himnusz. Éneklék a dalkar.

7. A tisztviselői kör este hét órakor a Hungária-szálló (Sándor István vendéglője) éttermében, étlap szerinti közös vacsorával emlékezik meg a nagyidőkről.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Simon Gyula beszerzei kir. törvényszéki díjnokat a székelykereszturi kir. járásbíróshoz irnoknak nevezte ki.

— **Fillérestély.** A helybeli jótékony nőegyesület f. hó 18-iki (szerdai) fillérestélye rendkívül élvezetesnek ígérkezik, mert a rendezők dr. Kovácsy Albertné és Félegyházi Mariska minden lehetőet elkövettek, hogy kedves és vonzó műsorról lépjenek meg a közönséget. A műsor következő számokból áll: 1. Szécsi F.: »Bárány felhők« című 1 felvonásos kedves vígjátéka kerül színre, melyben játszani fog: Nagy Elemér tanár (férj), Varró Berta (feleség), Ferenczy Irénke (szobaleány) és Grün István (inas). 2. Czimbalmozik Ferenczy Rachel. 3. Felolvas Ravasz Árpád. 4. Éneklék Szentkirályi Árpád. A műsort természetesen táncz fogja követni. Az estély iránt már előre is élénk érdeklődés mutatkozik.

— **Kossuth Lajos** nagyhazánkfia halálának kilenczedik évfordulója e hó 20-án lesz. A gyász, melyet akkor a magyar nemzet öltött, mindig szomorúságot fog jelenteni. Az ország több helyén gyászünnepélyeket tartanak e napon.

— **A székely akció.** A székelyföldi miniszteri kirendeltség közbenjárására, Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter 12573. sz. rendeletével megengedte, hogy az országban levő jeles gulyák és tenyészetek állományából, vagy kisteenyésztőktől kiváló minőségű erdélyi magyar fajta teheneket és üszöket 100 ezer korona erejéig vásárolhasson. Sándor János kormánybiztos, mielőtt ezt a nagyfontosságú kérdést megoldaná, átiratban felkéri a székelyföldi gazdasági egyesületeket véleményük nyilvánítására. A kormánybiztos vármegyénként, a hol arra legalkalmasabb a vidék, csoportosan ohajtaná megkezdeni az erdélyi magyar fajta tehenek szétosztását. Vármegyénkben a Székelykeresztur és Erdőszentgyörgy között fekvő kö-

zegeket véli erre alkalmas területnek. Az ügy tárgyalásaközelebről gazdasági egyesületünk ülése elé kerül.

— **Halálozás.** Özv. sepsiszentiványi és uzoni Kispál Gáborné, léczfalvi Gyárfás Katalin folyó évi márczius 8-án 48 éves korában elhalt Borzason. Az elhunytban kishalmági Hollaky Arthurné, vármegyénk főispánjának felesége, nagynénjét vesztette el.

— **A polgári önképző** holnap (hétfőn) tartja ez idényben utolsó fillérestélyét a következő változatos műsorról: Szaval Bodó Ádám. »Az új szomszéd« cz. tréfás jelenetet előadják: Weisz Juliska (Margit), Scheffranek Tini (Miczi) és Papp Irma (Eszter). Felolvas: Wallinger István. Bezáró beszédet mond: Solymossy Endre egyleti elnök. Az estélyt Ágotha Róza, Heichling Helén, Bodó Ádám és Biró Lajos rendezik. — Itt említjük meg, hogy Almási »Milimári«-jából a próbák szorgalmasan folynak s ezen előadásra a színlapokat jövő héten bocsátják ki.

— **Rákóczi-ünnepély városunkban** ezimel mult számunkban megemlékeztünk arról a nagyszabású hangversenyéről, melyet a helybeli főreáliskola f. évi április 2-án fog a Vigadó disztermében rendezni. Az egyes működőkre nézve téves adatok kerültek tudósításunkba, melyek azonban a műsor végleges megállapítása és közlésekor kiegyenlített nyernek.

— **Az iparosok ingyenes előadásán** a mult vasárnap gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző tartott — mintegy 200 hallgató jelenlétében — igen érdekes felolvasást »A magyar honvédelemről.« Bevezetésképen a kész örömmel egybegyűlt érdeklődő hallgatóság lelkesedéssel, imaszerű áhítattal énekelte el a Hymnusz, melynek végeztével az előadó vázolta először általánosságban a honvédelem történetét. Majd a részletekre térve, szolt a honvédelemnek a legrégibb időkbe — a honfoglalás idejére — visszanyúló történetéről. Természetes, hogy más czélok, eszmék, vezérlő elvek voltak azok, a miért őseink a honfoglalás idejében, tökéletlen eszközökkel és fegyverekkel, de szívós kitartással küzdöttek, mint a kereszténység hatása alatt. Ugy a nemzet, mint a hadsereg törzsfők vezérlete alatt állott, daczára azonban a kicsiny harcsképes seregének, megis biztosítani tudta a magyar magának az európai nemzetek között való térfoglalását. A keresztény hit felvételével szerveztetvén a vármegyék, a nemzet mindenkorai erősségei, István király kétféle hadserget állított fel, egyik a királyi vagy várkatonaság, másik a nemzeti hadsereg, mely az adó után vette ki, II. Endre ezt még a határörvidéki szolgálattal egészítette ki. Az auzsuk királyok, hogy az idők folytán a tespedésbe ment nemzeti honvédelmet új életre hívják, a banderális rendszert honosították meg. Mátyás király pedig 30000 zsoldos katonából állította össze híres nemzeti hadseregét, a rettegett fekete sereget. A Jagello királyok alatt a zsoldos hadsereggel felhagytak és 1492-ben újból a nemzeti hadsereget szervezték, ez azonban régi dicsőségét többé soha el nem érthette. 1516-ban pedig a Mohács alatti mezőn eltemettetett egy a nemzeti hadsereg, mint az ország koronás királya. A mohácsi vész után uralkodó Habsburg-házi királyok alatt pedig a hadsereg a német befolyás alá vették, melynek létszámát aztán toborozással, kényszer sorozással, verbuálással stb. szaporították. — A nemzeti lelkesedésnek, az igaz hazaszeretettel legsebber megnyilatkozó példája képen állítja élénk az 1848—49-iki honvédelem, mely után — erős faj- és hazaszeretettől áthatott lelkes beszédét, tanulságos előadását azzal végzi, hogy Magyarországnak elsősorban gazdasági, nyelvi és jogi megerősödére kell törekedni, semmint a külföldi államokkal szemben követendő háborukra. Ezen érdekes előadás után Csörgő István szavalt még Tompa Mihálynak »Cserven a hora« című hatásos költeményét, mindnyájunk élénk figyelmé mellett, mely után általános lelkesedéssel a Szózatot énekelte el az egybegyűlt hallgatóság. A jövő előadásán márczius 22-én Mihálovics Béla fog a fizika köréből felolvasást tartani. (Rendes tudósító.) — Ezzel kapcsolatosan szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy — habár a felolvasás hatásos is volt — téves információ alapján csuszott be mult számunkba a polgárság mozgalmáról keltett híradás. Iparos polgárságunk mai sanynaru helyzetében sokkal inkább el van foglalva létfontosságának kérdésével, hogysem politikai tüntetésekkel töltse drága idejét. S habár ilyenmikről egyesek ábrándoztak is, az visszhangra egyáltalán nem talált.

— **Tanárok gyűlése.** Az erdélyi róm. kat. főgimnáziumok tanárai f. évi április 15-én fogják megtartani ez évi közgyűlésüket Kézdivásárhelyen.

— **Nőegyesületi fillérestély.** Nőegyesületünk mult szerdai fillérestélye is változatos műsor és a közönség élénk érdeklődése mellett folyt le. A rendezői tisztet Solymossy Ágnes és Piskóti Erzsike teljesítették, kik az estély sikere érdekében kiváló buzgóságot fejtettek ki. Hogy mindent, a mit az előre jelzett műsorban be nem válthattak, annak oka az, hogy a főlkért szereplők betegeskedés s egyéb ok miatt nem jelenhettek meg az estélyen. Különbben így is a rendezők meglehetősen elégedve a sikerrel, mert a közönség igényei teljesen kielégítést nyertek s a megjelentek egy kellemes estély kedves emlékeivel távozhattak el onnan. A szereplők között első sorban említjük fel Szemlér Ferencz tanárt, ki saját költeményeinek felolvasásával kellett feltűnést. A felolvasott verseket tetszéssel fogadták, a mit eléggé bizonyít az is, hogy három ízben tapsolták ki s mindannyiszor újabb költeményeket adott elő. Szent-Királyi Árpád czimbalmójátéka is kedves fogadtatásra talált. Az eljátszott népdalokat igazi érzéssel s kellő gyakorlottsággal szívhezszólóan tudta előadni. Végül gróf Lázár Déneske szavaltta el Gyulai P. »Pókainé« cz. költeményét. A kis szereplő kedves hangon adta elő a balladát; bizonyosságot tett arról, hogy idővel még kiváló szavaló lehet. Különbben bámulatra méltó volt már az a tény is, hogy egy ilyen hosszú költeményt oly kifogástalanul tudott megtanulni. A műsor egyes pontjai között a cigányzenekar játszott. — Végül táncz volt.

— **A „Muzsnai Ifjúsági Egyesület“** sem marad tétlen e napon. Ma (vasárnap) este 7 órakor, saját pénztára javára, az 1848 évi események emlékére tánczvizsgálommal egybekötött ünnepélyt rendez személyenkint 30 filléres és családonkint 1 koronás belépési díjakkal. Az érdekes műsor tiz pontból áll.

— **Kiváló esetek** bizonyítják, hogy a csusz- és köszvényes bántalmak leghasznosabb gyógyszer a Zoltán-féle kenőcs. Üvegje 2 K Zoltán B. gyógyszer-tárában Bpest. A leghíresebb orvosok is ajánlják e páratlan kenőcsöt, mely nemcsak a bel-, hanem a külföldön is nagy elterjedtségnek örvend.

— **Adomány a muzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok e helyen Loschdorfer K. Oszkár m. kir. pénzügyőri fővigyázónak, ki az alapítandó vármegyei muzeum gyűjteményét egy drb Kossuth-bankóval gyarapítani sziveskedett Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **Hölgyeim!** Legmodernebb és legkedveltebb szepítőszere az egész világon elterjedt Földes-féle Margit-crème. Teljesen ártalmatlan zsirmentes arczenőcs. Meglepő csodás hatása, szeplőt, májfoltot, pattanást és az arc mindenféle tisztátlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ránczokat, redőket kisimítja és az arcznak finom, fiatal színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszer-tárban.

— **Negyven évig pénztárnok.** Benczédi Ferencz községi pénztárnok és adószedő négy évtizeden át egyfolytában szolgálta a közügyet ezen minőségében. 1863. évi január hóban választotta meg Benczéd község s azóta páratlan hűséggel, tiszta kézzel kezelte a falu és az állam közpénzeit. Soha még „nehézményt“ sem támasztottak számadásaiért ellene, mert Benczédi Ferencz a valódi szekely becsület utján rendületlenül megállott.

— **Küsmődön** — mint bennünket értesítenek — a község a szekely név dicsőségéhez méltón fogja megünnepelni a szabadság hajnala felderülésének emlékezetét. Az iskola nagytermében táncmulatsággal egybekötött színelőadást rendez az ifjúság. Színpadra kerül Gárdonyi Géza fel-tűnést keltő falusi története, „A bor“. A rendezőség élén Márton Árpád a község ügybuzgó fiatal lelkésze áll. Nemes vállalkozás, követésre méltó példa.

— **A Horgony Pain-Expeller** (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipő-fájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt jár-

ványkórnál, minő a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszere jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f, 1 K 40 f és 2 K árban a legtöbb gyógyszer-tárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller“ vagy „Richter-féle Horgony-Liniment“ et tessék kérni és a „Horgony“ védjegyre figyelni kell.

— **Egy mártással egy óráig lehet irni a »Turul«** szab. tollbetét használatával. Minden tollhoz alkalmazható! Évekig is eltart. Egy drb 10 fillér. Egyedül kapható Udvarhelyvármegye területén a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (B e t e g h Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerekereskedése) Székelyudvarhelyt. Ezen tollbetét egyszerűsége, használhatósága és olcsóságánál fogva páratlanul áll. Hazai ipar! Magyar találmány!

— **Kiadó lakás.** Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. a. egy 4 szoba, konyha, kamra, kettős pincze s ez utóbbiban mosókonyha és sütő-kemence ápril 24-től kiadó. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók

Törvénykezés.

Verekedő tanító.

Petres Gyula farkaslaki róm. katolikus isk. tanító a botot még mindig a leghatásosabb pedagógiai eszköznek tartja és ahol csak lehet, alkalmazásba is veszi a gondjaira bízott gyermekeseregen. A község lakossága azonban úgy látszik nem tudja kellőképp méltányolni a tanító ur finom nevelési módszerét. Ennek tulajdonítható, hogy a megbotozott gyermekek szülei panaszt tettek a tanító ellen a szekelyudvarhelyi kir. járásbírósnál.

Penteeken foglalkozott ez ügygel a járásbírótság s a tárgyalás során — mely egész nap tartott — vérlázító dolgok kerültek ki.

Egyik gyermeknek fejét bottal úgy megütötte, hogy a gyermek az ütés folytán hosszabb ideig betegen feküdt. Egy másíknak kezét tette nyomorékká.

Mindezeket a sanyargatott iskolás gyermekek társai, kik tömegesen jöttek be a tárgyalásra, ártatlan őszinteséggel bizonyították.

A bíróság úgy találván, hogy a bizonyított esetek a törvényszék hatásköréhez tartozó súlyos testisértés büntetést képezik, az ügyet a kir. törvényszékhez tette át.

Mindenesetre kívánatos dolog, hogy az efféle cselekmények méltó megtorlásban részesüljenek, mert ha a gyermek az iskolában is csak durvaságot lát, akkor az iskola czélját téveszti és a körszmával egy fokra süllyed.

Hogyan kívánhatjuk, hogy a nép erkölcsös és tisztességes legyen, ha azok, kik hivatta volnának jó példával járni előtte, hivatásukat így teljesítik.

Reméljük, hogy a törvényszék példás szigorral fog ez ügyben eljárni. Addig is azonban felhívjuk az esetre a tanfelügyelő ur figyelmét.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbírótság büntető osztályánál e hó 11-én és 13-án megtartott tárgyalások rendén: Magyar János véderő elleni kihágásért 6 napi fogházra és 3 napi fogh. átváltoztható 60 korona pénzbírságra; Pálhegyi Mózes agyagfalvi lakos tüzveszokozás vétsége miatt 1 napi fogházra és 1 napi fogházra átváltoztható 10 korona pénzbírságra; András Mátyás szekelyudvarhelyi lakos súlyos testisértés vétségeért 8 napi fogházra ítéltek. Ellenben Gergely Józsi Márton, ifj. Fancsali Ferencz, Tamás Józsi András, Kis József, Keresztes Ignác, Kiss Ferencz, Kovács Péter oroshgyei lakosok közösen elleni kihágás, valamint Tófalvi Péter, Tófalvi Juliánna, Tófalvi Mihály és Tófalvi Lajos korondi lakosok, súlyos testisértés vétsége alól — védelejtés folytán — felmentettek.

Gsarnok.

Márczius 15.

Édes tavasz hirdetője,
Szép márczius langy szellője:
Szerelemmel, illattárral,
Dicsőséggel, szabadsággal:
Minden honfi-keblet töltse be!

Hozz hirt a csaták teréről,
Hol virág nőtt honfi vérből;
S szerte széles e hazában —
Kunyhóban és palotában:
Suttogj vértanuk nevérol . . .

Mondja el beszédes ajkad:
Nagy csodéját a nagy napnak,
Hogy a »költő« lágy szavára —
Népszabadság oltalmára —
Óreg, ifju talpra áll!

Beszélg az apostolokrul
S védszentünk: Kossuth Lajosrul;
S — mint Szentlélek hajdanába:
— Tüzes nyelvek alakjába —
Áraszd lelkét e hazára! . . .

A félisteneknek adj szót . . .
S lobogtasd újra a zászlót,
Melyen írva áll: »Előre!«
Mely dicsfényt szórt égre-földre,
A világot elbűvölve . . .

Vezesd újra a szent harcza
S diadalról diadalra
Segítsd e maroknyi népet,
Mely — bár verejtékes arcza —
Dús hónapban alig élhet!

Testesítsd meg a szent ígét,
— Mely csak üres szó ma is még —
Hozd el az »egyenlőséget,«
A rég várt »testvériséget,«
S álprófétákak vess véget! . . .

Édes tavasz hirdetője,
Szép márczius langy szellője:
Szerelemmel, illattárral,
Dicsőséggel, szabadsággal:
Minden szívet, lelkét töltse be! . . .

Biró Pál.

Közgazdaság.

Gazdasági egyesületünk köréből. Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület minap tartott évi rendes közgyűlésében kishalmágyi Hollaky Arthur főispán elnök bejelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter a szekelykereszturi tenyész-állatkiállítás jutalomdíjaira 1600 koronát, az O. M. G. E. egy disztárgyat s 10 darab 10 koronás és az E. G. E. 200 korona pénzdíjat adományoztak. A közgyűlés az elnöki bejelentést tudomásul vette s ugy a földmivelésügyi miniszternek, mint az O. M. G. E. és az E. G. E.-nek nagylelkű adományaikért köszönetet szavazott. Ugy szintén B e d ő Albert és H e l t a i Ferencz orsz. képviselőknék is az államsegély kieszközléseért köszönetét nyilvánította. H l a t k y Miklós e. titkárnak mult számunkban közölt jelentését tudomásul vették s annak egész terjedelmében való jegyzőkönyvre vételét és a titkárnak ügybuzgó működéseért jegyzőkönyvi köszönet szavazását határozták el. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése után N é m e t h Albert pénztárnoknak a felmentvényt megadták s hiv és pontos munkaságáért köszönetet szavaztak. Egyes urak tagsági díját, miután azokat behajtani nem lehetett, mintegy 330 koronát törlesbe hoztak. Az 1903. évi költségeloirányzatot 3439 korona 75 fillér kiadással s ugyanannyi bevétellel megállapították s egyuttal a közgyűlés kimondta, hogy ez évre a titkár 1000, a pénztáros 400, az írnek 120, a szolgálta 50 koronával fog díjaztatni. Az egyesület összes pénzeit az Udvarhelyvármegyei takarékpénztárnál helyezik el. Homoród vidékére mintagazdaságot egyelőre nem ajánlanak. M á t h é Pál indítványára az egyesület felir a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a 7193 korona 21 fillér bika-beszerzési alapot az egyesület által kezelendő üszöbeszerzési alapoz csatolhassák. O r o s z

indítványára az egyesület lépéseket tesz az... hogy jöminőségű egyéves méncsikók, szopos-... kóval bíró anyakanczák és három éves kancza-... kók egy e czélra rendezendő kiállításon az... am által díjaztassanak. Szabó Istvánnak azt... indítványát, hogy az ősi gépbemutatás alkal-... val Székelyudvarhelyen gyümölcs- és termény-... lítás rendeztessék az E. G. E. közreműködé-... vel — elfogadták. Sparker Ferencnek 100... onás adományáért köszönetet szavaztak. Fel-... nek az G. E. O Sz., hogy egyesületünk ez... ben is díjtalanul maradjon az egylet köteleké-... n. Szabó István indítványára Hollak y... thur főispán, egyesületi elnöknek ügybuzgó... dozásaiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak... a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó István, ... öllősi Samuel és Demeter Lőrincz... küldettek ki.

Közönség köréből*

Lesz-e közgyűlés? „A székelyudvarhelyi bór-... ag-beszerzési szövetkezet“ alapszabályainak... -a azt mondja: „Minden év január... vában, legkésőbb február... ban közgyűlést tartatik, melyet... igazgató-elnök hivatalossze.“... már az évnek márczius hónapja közepén, a... vetkezet zilált ügyei felől teljesen tájékozatlan-... vagyunk s ennek daczára a közgyűlés össze-... sásáról mélyen hallgat a krónika. Tisztelettel... djuk méltóságos gróf Lázár Ádám vármegyei... gyűző urat, mint a szövetkezet igazgató-elnökét:... e közgyűlés s ha igen mikor és ha nem, ... t? Több szövetkezeti tag.

* E rovatban közöltékért csak a sajtóhatóság írá-... ban vállal felelősséget a Szerk.

Nyilt-tér*

Nyilatkozat.

Folyó év febr. 21-én este a székelykeresz-... műkedvelő-társaság által rendezett álarczo-... sál alkalmával Gál Inczéné és Fazakas... né urasszonyokkal szemben részemről felme-... lt kellemetlen incidens megtörténte fölött saj-... latomat fejezem ki és ezennel bocsánatot ké-... le, mit nevezett hölgyeknél már személyesen is... sedelem nélkül megtenni kötelességemnek tar-... ttam.

Rövid használat után nélkülözhetlen.
Igen alkalmas utazásoknál.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécs-
ben, 1887. jul. 3-án.

Szagosz Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító szer.

Előrangú higienikusok elismerik, hogy egészségünk... en tartásánál nem nélkülözhető a fogak és a száj-... reg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek... árthatók el ezáltal. Ennél legsikeresebbnek bizonyul... „KALODONT“, mely az antiszeptikus hatást a fo-... gknál szük séges mechanikus tisztítással kitűnően... egyesíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi... elősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoz-... tatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely Udvarhely“ kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémezementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél **ölm**, vagy kén helyett meglepő eredményrel alkalmazható Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben, Költségvetések, előméretek szerkesztése.

Legfinomabb czukrász-sütemények

Ernszt György czukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főtér, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Nagy gyümölcsös és veteményes kert azonnal haszonbérbe adó. Szombatfalván, a vasuti átjárón túl, vasutat érintő, 3, három holdnyi területtel, jól bekertelve több évekre is, haszonbérbe adó. Értekezketni: tulajdonos Sandner Imréné szül. Konecz Irma cs. és kir. alezredesné urnővel Szászvároson, vagy Konecz Ármin gyógyszerészszel, Székelyudvarhelyt.

Eladó háztelek. Székelyudvarhelyt a Vár- és Csorgó-utczák között 443—445. ház-számok alatt, a székelyudvarhelyi 1028. sz. tjkvben 1006/a., 1008/2 a/2 hr. sz., 149 ööl területű telek épületeivel együtt azonnal eladó. Levelezéssel értekezhetni: **Bonda Péter** százados lakásán Budapest, X. Szabóky-utca 12.

Eladó háztelek Székelyudvarhely a Vár-utczában 22 szám alatt fekvő épületes beltelek egy utczai és egy udvari lakással együtt azonnal eladó — Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Kiadó lakás. Helybeli „Zálogkölcson intézet és betéti pénztár“ szombatfalvi városrészben, Mikó-utca 6 sz. alatt levő 3 szoba, konyha és melléképületekkel ellátott házas telke, kerthelyiséggel együtt **haszonbérbe** ki, esetleg örökáron eladó. Értekezni lehet Gyarmathy Ferencz elnök-gazgató ural. Székelyudvarhely, 1903. márcz. 12. Biró Áron aligazgató.

STANDARD

életbiztosító-társaság Edingburghban, Angolhon. — Alapított 1825.

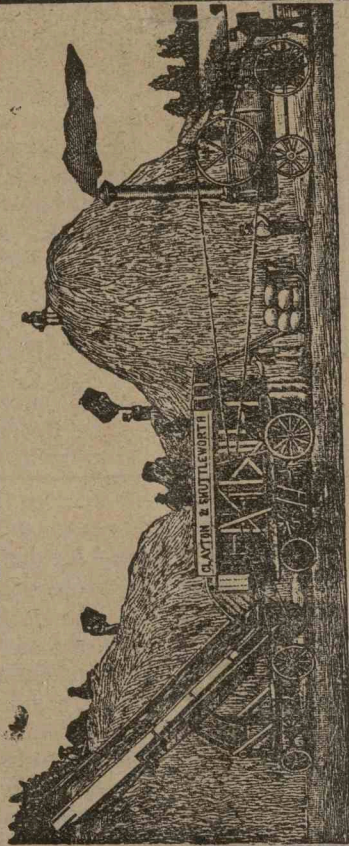
Magyarországi fiók:
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám.
(Standard palota.)

Évi bevétel	32,000,000 K.
Kiutalt nyereséményrészek ..	170,000,000 „
Vagyon	260,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve	520,000,000 „

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfölkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek. Bővebb felvilágosítás a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca) nyerhető.

Clayton & Shuttleworth
Váczli-körút 63. sz.

mezőgazdasági gépjáratások által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, kaszáló- és arató-gépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsológ, árázó, őrlő-malmok, egyetemes acsél-ékek.

2- és 3-vasu étek és minden egyéb gazdasági gépek

Részletes díjjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgépgyára.

Iskolanevelők és hegedűfelszerelések
nagy választékban és olcsón kaphatók
BETEGH PÁL könyv-, papír-, iró- és rajz-
szerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

FRANKLIN-JÁRSULAT KIADÁSA
MAGYAR REMEKIRÓK 55 KÖTET
SHAKSPERE ÖSSZES SZINMŰVEI 6 KÖTET
ÁRUK EGYÜTT 240 KORONA KÜLÖN:
Magyar Remekírók 220 kor.
Shakspere 30 kor.

Most jelent meg a II. sorozat!
TARTALMA:
Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.
Reveczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.
Szigligeti Ede szinművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
Vörösmarty Mihály munkái II. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.
Az öt kötetből álló első sorozat tartalma:
Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
Tompa Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Léway József.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.
Csiky Gergely szinművei. Sajtó alá rendezte Vadnai Károly.
Minden könyvkereskedésben kapható.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden hétfőn, szombaton és vasárnap a Gergely Ferencz sósfürdőjén meleg fürdő kapható. A fürdőszobák és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

1215-903. polg. szám.

Hirdetmény.

Dr Gramling László székelyudvarhelyi kir. közjegyző-helyettes közjegyző-óvadéka fejében az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság által ezen összegben való tulajdonjoga fenntartásával a közjegyzői biztosítási letéti napló 51902. tétele alatt a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalhoz befizetett 4000 korona készpénznek a nevezett takarékpénztár részére leendő kiutalását a kolozsvári kir. közjegyző kamara a kir. ügyészség meghallgatása után engedélyezvén, az 1874. évi 35. törvényzikk 44. §-a értelmében a kir. törvénytörvényzék hirdetményileg felhívja mindazokat kik ezen biztosítékra az idézett törvényzikk 178. §-a értelmében törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket 3 hó alatt jelentsék be, ezen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori közzététele napjától számítva, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

A kir. törvénytörvényzék Székelyudvarhelyt, 1903. évi február hó 19-én tartott üléséből.

Gergely Ferencz,
t. jegyző.

Dr Bodolla Gábor,
elnök.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghüléséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerész, Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: Nagysolyosi KONCZ ARMINGYÓGSZERTÁRÁBAN Székelyudvarhelyt.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST VI., Andrassy-ut 2. szám.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

egészségügyi, kényelmi és sportcikkeiben

Szagmentesen záró szoba-klosettek.

Hygienikus köpő-edények.

Legjobb minőségű gummi-sárczipők és hőczipők.

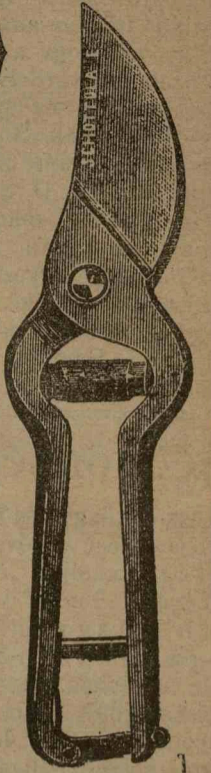
Koresolyák és jégpatkók.

THERMOPHOR:

Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3-6 órán át tartja.

Betegtoló kocsik minden árban.

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatáság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Apotheken-Apotheken
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, közhényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábna járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és ered ménytel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyeget venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és czimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógytár” Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy tárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.

